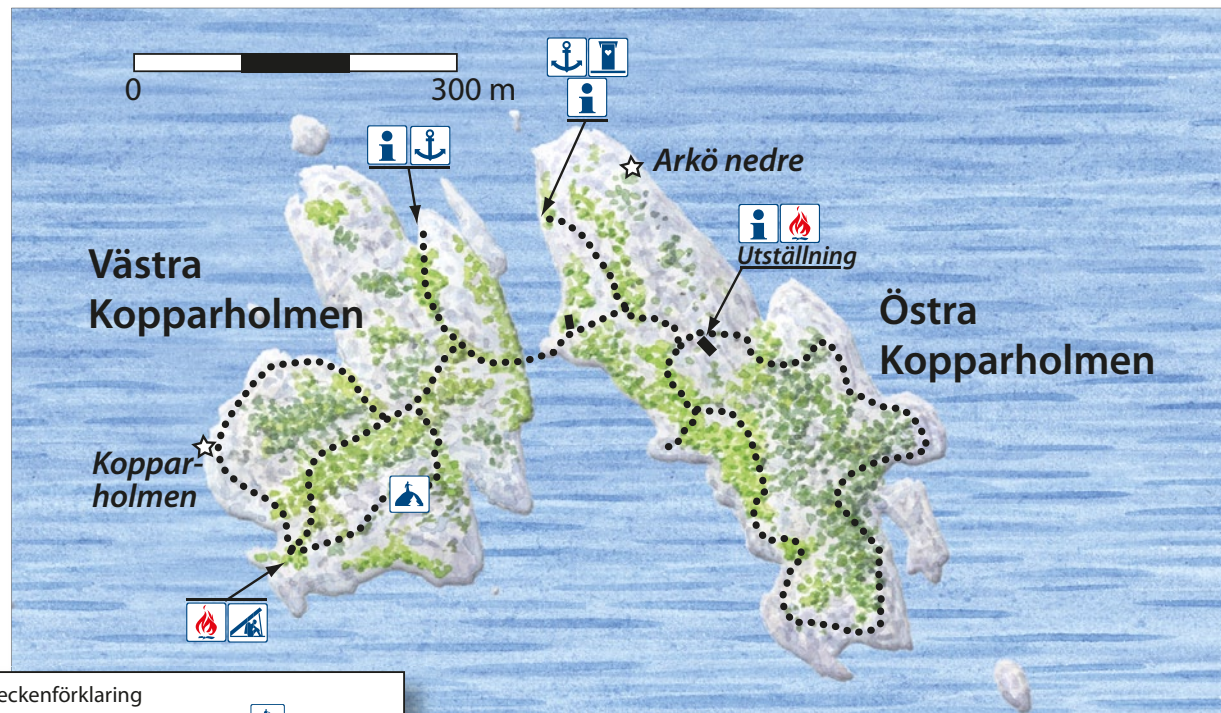

Kopparholmarna

Teckenförklaring

	Reservatsgräns		Utsikt
	Vandringsled		Vindskydd
	Information		Eldstad
	Torrdass		Brygga
			Fyr

Kopparholmarnas naturreservat kan bara nås med båt. Sommartid går turbåtar från Arkösund, som ligger cirka 5 mil öster om Norrköping. Det går bussar till Arkösund.

KOPPARHOLMARNAS NATURRESERVAT

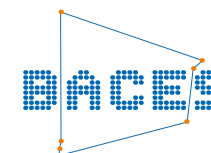
On the Kopparholmarna islands, you can enjoy the natural world of the archipelago, only ten minute's boat ride from Arkösund. Sunbathe by the water on smooth rock slabs, discover the archipelago's birdlife, pick sun-ripened blackberries, and fish. A trail takes you around the islands. In the old summer residence, there is an exhibition about shipwrecks, among other topics.

The nature reserve comprises nature that is typical of the archipelago, with forested islands and small, bare skerries. Most visitors make their way to the Kopparholmarna islands, which are the largest islands in the reserve.

The reserve has large, shallow waters with lush underwater vegetation. These shallows are an important nursery for fry, and seabirds find plenty of food here.

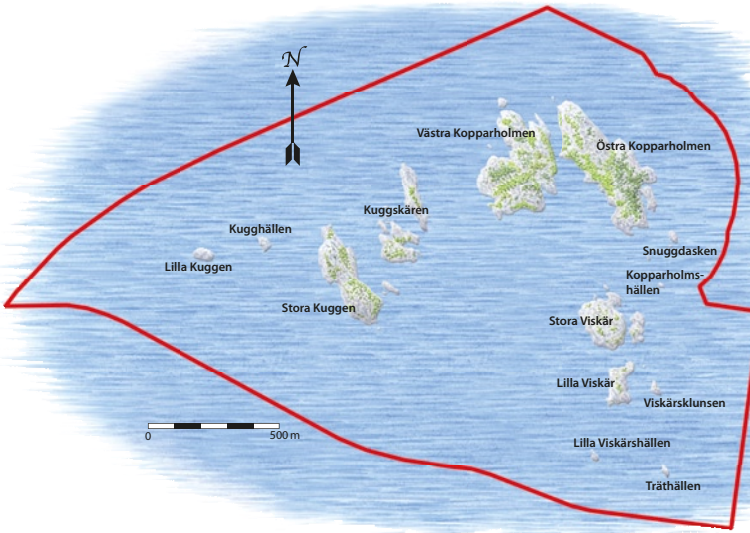
Kopparholmarnas naturreservat förvaltas av Norrköpings kommun.

Har du synpunkter eller frågor om reservatet kan du kontakta kommun-ekologen, på telefon 011-15 00 00. Se också: www.norrkoping.se/natur

Naturreservat avsätts för att bevara och vårda värdefull natur och för att trygga tillgången på mark för friluftsliv. Föreskrifter finns anslagna vid reservaten - var mån om att följa dem.

Producerad 2013 av Nardus - Ekologisk konsult på uppdrag av Norrköpings kommun. Text och utformning: Jan Måreby (Nardus) Teckningar: Niklas Johansson Denna folder har delvis finansierats med statsbidrag förmedlade av Länsstyrelsen.

VÄLKOMMEN TILL KOPPARHOLMARNAS

På Kopparholmarna kan du uppleva skärgårdsnaturen endast tio minuters båtfärd från Arkösund. Solbada på släta klippor vid vattnet, upptäck skärgårdens fågelliv, plocka solmogna björnbär och fiska. En vandringsled tar dig runt öarna. I den gamla sommarbostaden finns en utställning om bland annat skeppsvrak.

BADHOLMAR

Naturresevatet utgörs av typisk skärgårdsnatur med tallskogsbevuxna öar, kala skär och grunda vatten. Kopparholmarna är de största öarna i reservatet och dit de flesta besökare beger sig. Under mellankrigstiden anordnades badutflykter hit, men efter andra världskriget var Kopparholmarna militärt område.

KLIPPOR OCH BUSKMARKER

På hållmarker och torrängar där solljus når ner till marken finns en rik flora och ett myllrande insektsliv. På magra hållmarker dominerar ljung, medan rikare torrängspartier har en påfallande artrikedom. Här blommar orkidén Adam och Eva på våren, medan blodnäva och backnejlika hör sommaren till. Andra arter du kan hitta på torrängen är bergmynta, kungsmynta, tulkört, harklöver och brudbröd.

Sandgräsfjäril (*Hipparchia semele*) Sandgräsfjäril är en karaktärsart för Kopparholmarnas hållmarker. Den flyger upp framför fötterna på besökaren, men landar snart igen. När den slår ihop vingarna är den nästan osynlig mot de lavklädda berghällarna.

STORA KUGGEN OCH SNUGGDASKEN

Stora Kuggen är den största ön utöver Kopparholmarna. Här dominerar klippor och buskmarker, medan skogsdungarna är få. I berggrunden finns ett intressant stråk av urkalksten. Kalkgynnade arter som kalkkrusmossa har hittat hit, trots att kalkstenspartiet endast är någon meter brett.

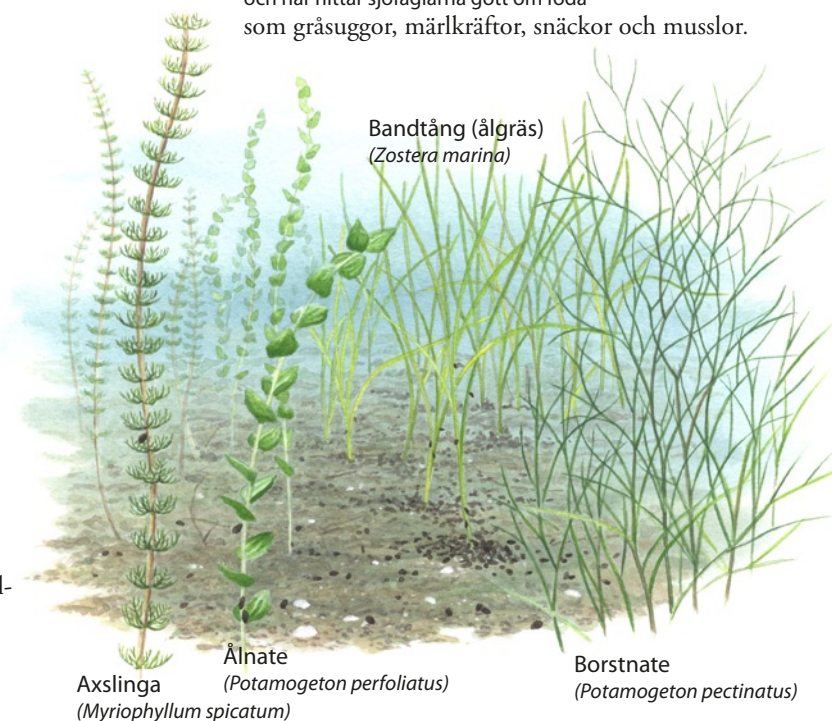
Snuggdasken har fått sitt namn eftersom man där kunde styra båten intill klippan och knacka ur pipan (snuggan).

Blåstång (*Fucus vesiculosus*) Ett bälte av blåstång växer på klipporna ner till ungefär 4 meters djup. Blåstången kan fästa direkt på klippan och klarar sig bra även där vågorna kommer åt.

Undervattensängar

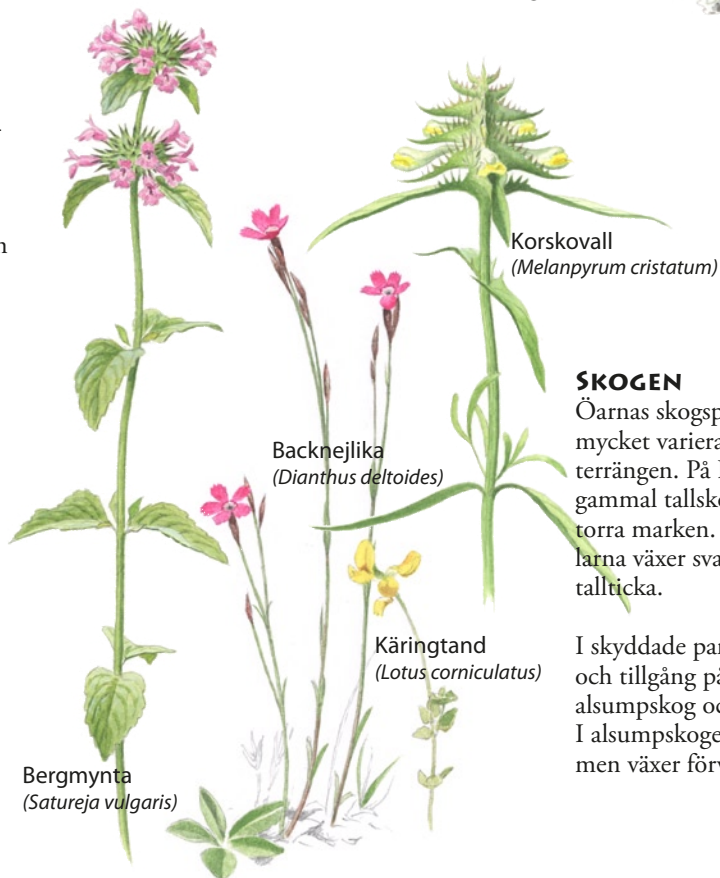
I reservatet finns stora grundområden med frodig undervattensvegetation. Grundområdena är viktiga uppväxtmiljöer för fiskyngel och här hittar sjöfåglarna gott om föda som gråsuggor, märkräftor, snäckor och musslor.

Axslinga (*Myriophyllum spicatum*)

Älnate (*Potamogeton perfoliatus*)

Borstnate (*Potamogeton pectinatus*)

Bergmynta (*Satureja vulgaris*)

Backnejlika (*Dianthus deltoides*)

Korskovall (*Melanpyrum cristatum*)

Käringtand (*Lotus corniculatus*)

SKOGEN

Öarnas skogspartier är små men mycket varierade i den kuperade terrängen. På Kopparholmarna finns gammal tallskog på den magra och torra marken. På de gamla tallarna växer svamparna grovticka och tallticka.

I skyddade partier med bättre jord och tillgång på vatten växer frodig alsumpskog och även en del askar. I alsumpskogen på Västra Kopparholmarna växer förvildad humle.

BETE, MALM OCH KANONER

Kopparholmarna har som andra öar i skärgården utnyttjats som betesmark. På Östra Kopparholmen finns också spår av hamling på några äldre askar, alltså skörd av löv till vinterfoder.

Namnet tyder på att det brutits koppar på öarna och det finns spår av malmbrytning. Om man hittade någon koppar av betydelse är inte känt.

När försvarsmakten använde Kopparholmarna fanns fasta kanoner placerade på öarna. Kanonvärnen är idag rivna men rester av fundamenten finns kvar.

NEUTRALITETSFARLEDEN

Under andra världskriget var farleden förbi Arkösund en så kallad neutralitetsfarled, där handelsfartyg skulle kunna resa i trygghet. Helt säkert var farleden dock inte. Eftersom den användes för delar av den svenska järnmalmsexporten till Tyskland angreps malmfartyg av ryska ubåtar. Den nionde juli 1942 sänktes ångfartyget Margareta av en torped utanför Arkösund. 14 besättningsmän omkom, medan fyra överlevde.

I reservatet finns också flera äldre vrak efter skepp som gått under i fredstida sjöolyckor.